

تحلیل فضایی - مکانی قابلیت‌های کارآفرینی در مناطق روستایی شهرستان فومن

معصومه پرتوی نژاد فومنی^۱، سیمین ارمان^{۲*} و آریتا رجبی^۳

۱. گروه جغرافیا، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. گروه جغرافیا، واحد یادگار امام، دانشگاه آزاد اسلامی، شهر ری، ایران

۳. گروه جغرافیا، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: Email: S.armaqan@yahoo.com

مقدمه

نواحی روستایی و عدم تجهیز منابع و سرمایه‌گذاری در نقاط روستایی و شکاف بیشتر بین شهر و روستا شده است. در شرایط کنونی کشور ایران، علیرغم آنکه یک چهارم جمعیت کشور در نواحی روستایی ساکن هستند، در مقایسه با جمعیت شهرنشین، با محرومیت گسترده تری در برخورداری از مواهب توسعه، روبرو هستن و مشکلات کلان مورد بحث نمود عینی تری دارد. این در حالی است که نقش آفرینی گسترده روستاییان در فرآیندهای اقتصادی و اجتماعی توسعه ملی و اثرگذاری آن‌ها بر منابع محیطی و سرزمینی غیر قابل چشم پوشی است.

کارآفرینی روستایی راهکاری جدید در نظریه‌های توسعه برای توانمندسازی و ظرفیت‌سازی در مناطق روستایی در راستای دستیابی به توسعه پایدار است و به عنوان یک راهبرد نو در توسعه مناطق روستایی به علت ماهیت اشتغال‌زایی بالا می‌تواند برای روستاییان اشتغال مولد و دائم و برای بیکاران فصلی اشتغال موقت ایجاد کند. جایگاه ایران در حوزه کارآفرینی با توجه به ظرفیت‌های موجود چندان مطلوب نیست و کمتر به ظرفیت‌ها و نارسای این بخش و تحول آن توجه شده است. علاوه بر این نابرابری بین شهر و روستا و نابرابری در تمرکز سرمایه و ثروت، منجر به محدودیت شکل‌گیری سرمایه در

روش پژوهش

استفاده شده و حجم نمونه ۱۵۶ نفر مدیر محلی اعم از شورا و افراد باسواد بدست آمده است. ابزار جمع‌آوری پرسشنامه محقق ساخته بود، روایی صوری پرسشنامه توسط متخصصان مورد تایید قرارگرفت و برای تعیین پایایی ابزار پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شده که مقدار آن ۰/۸۶۸ محاسبه شده است. همچنین به منظور به دست آوردن سنجش دیدگاه ساکنان در خصوص مؤلفه‌های ذکر شده از روش I موران محلی بهره‌برده شده است.

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و ماهیت اجرای آن توصیفی - تحلیلی، با استفاده از روش‌های پیمایشی و اسنادی است. جامعه آماری شامل کلیه ساکنان مناطق روستایی شهرستان فومن بوده که در سال ۱۳۹۵، دارای ۱۸۶۷۵ خانوار و ۵۴۴۳۲ نفر جمعیت روستایی می‌باشد. کارآفرینان در این پژوهش کلیه روستاییانی هستند که به شغلی غیر از کشاورزی و باغداری مشغول بوده درآمد دارند. بنابراین کلیه ساکنان نواحی روستایی شهرستان فومن در این پژوهش را شامل می‌شود که با توجه به مشخص بودن جامعه آماری، از روش تمام شماری

یافته‌ها و بحث

جاهای مختلف شهرستان از الگوی بالا-پایین تبعیت می‌کند. نقاط روستایی که از این الگو پیروی می‌کند، نشان دهنده آن هستند که روستای مورد در آن ویژگی از مقدار بالایی برخوردار بوده و توسط

تحلیل فضایی توانایی‌های فردی در کارآفرینی نقاط روستایی شهرستان فومن حاکی از آن است که هیچکدام از روستاها از لحاظ توانایی‌های فردی در حد بالا قرار ندارد. علاوه بر این چندین روستا در

روستاهای همجوار که در آن ویژگی دارای مقدار کم هستند احاطه شدند. بطور کلی الگوی حاکم بر توانایی‌های فردی ساکنان روستایی شهرستان فومن از نوع تصادفی می‌باشد (به استثنای چند روستا). در همین راستا تحلیل فضایی مولفه انگیزش و پشتکار در روستاهای شهرستان فومن بیانگر آن است که چندین روستا در شرق آن از الگوی خوشه‌ای بالا-بالا (HH) تبعیت کرده و سایر نقاط روستایی در زمینه انگیزش و کارآفرینی رفتار تصادفی داشته و از الگوی خاصی پیروی نمی‌کنند. فقط یک روستا واقع در بخش شمالی آن از الگوی

نتیجه‌گیری

الگویابی فضایی- مکانی کارآفرینی در روستاهای شهرستان فومن از بعد قابلیت‌ها (توانایی‌های فردی، انگیزش و پشتکار، قابلیت-های روستا)، و معیارهای مکانی مناطق روستایی کارآفرین (معیارهای مکانیایی و عوامل موثر در مکانیایی اجتماعی اعم از پتانسیل‌ها و محدودیت‌ها) نشان داد که الگوی حاکم از نوع تصادفی بوده و رفتار

حمایت مالی

این پژوهش بدون حمایت مالی سازمانی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان به طور مساوی در تمام بخش‌های این دست‌نوشته مشارکت داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان این تحقیق اعلام می‌کنند که در خصوص انتشار مقاله ارسالی، اصول اخلاقی انتشار از جمله پرهیز از سرقت ادبی، سوءرفتار، جعل داده‌ها یا ارسال و انتشار دوگانه را کاملاً

تشکر و قدرانی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی بوده که در گروه جغرافیای دانشگاه آزاد اسلامی واحد

بالا-پایین (HL) پیروی کرده و نشان می‌دهد مولفه انگیزش و پشتکار در این روستا بسیار بالا بوده و روستای مورد نظر توسط نقاط روستایی که رفتار تصادفی دارند احاطه شده است. همچنین نتایج بدست آمده از شاخص I موران محلی بر روی مولفه قابلیت‌های روستا نیز بیانگر رفتار تصادفی در اکثر روستاهای شهرستان فومن بوده و فقط چند روستای واقع در شرق شهرستان همانند مولفه انگیزش و پشتکار دارای الگوی بالا-بالا (HH) بوده است.

غیر تصادفی در برخی از نقاط روستایی بصورت محدود وجود داشته است که این رفتارها با آماره I موران محلی به اشکال مختلف خوشه-ای و غیر خوشه‌ای یعنی بالا-بالا (HH)، پایین-پایین (LL)، بالا-پایین (HL) و پایین-بالا (LH) ظاهر شده است.

رعایت کرده‌اند. هیچ منفعت تجاری در کار نیست و نویسندگان هیچ مبلغی برای مشارکت خود دریافت نکرده‌اند.

تهران مرکزی انجام شده است. بدن وسیله از زحمات استادان محترم راهنما و مشاور در انجام این پژوهش قدرانی می‌شود.

Spatial and Space Analysis of Entrepreneurial Capabilities in Rural Areas of Fuman County

Masoume Partoinejad Fumani¹, Simin Armaghan^{2*} & Azita Rajabi³

1. Department of Geography, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran

2. Department of Geography, Islamic Azad University, Yadegar Emam Branch, Shahr Rey, Iran

3. Department of Geography, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran

* Corresponding Author: Email: S.armaghan@yahoo.com

Introduction

Rural entrepreneurship is a new solution in development theories for empowerment and capacity building in rural areas in order to achieve sustainable development. As a new strategy in the development of rural areas, due to its high employment generation nature, it can create productive and permanent employment for villagers and temporary employment for the seasonally unemployed. Iran's position in the field of entrepreneurship is not very favorable considering its existing capacities, and little attention has been paid to the capacities and shortcomings of this sector and its development. In addition, inequality between cities and villages and inequality in

the concentration of capital and wealth have led to limited capital formation in rural areas, a lack of resources and investment in rural areas, and a wider gap between cities and villages. In the current situation of Iran, despite the fact that a quarter of the country's population lives in rural areas, they face a wider deprivation in enjoying the benefits of development compared to the urban population, and the major problems discussed have a more objective manifestation. This is while the extensive role of rural people in the economic and social processes of national development and their impact on environmental and territorial resources cannot be ignored.

Methodology

This research is descriptive-analytical in terms of its applied purpose and the nature of its implementation, using survey and documentary methods. The statistical population includes all residents of rural areas of Fuman County, which in 2016 had 18,675 households and 54,432 rural residents. Entrepreneurs in this study are all villagers who are engaged in a job other than agriculture and gardening and earn an income. Therefore, all residents of rural areas of Fuman County are included in this study. Due to the specificity of the statistical population, the

whole census method was used and the sample size was 156 local managers, including council members and literate individuals. The questionnaire collection tool was researcher-made, the face validity of the questionnaire was approved by experts, and to determine the reliability of the questionnaire tool, Cronbach's alpha coefficient was used, which was calculated to be 0.868. Also, in order to obtain the residents' perspective on the mentioned components, the local Moran I method was used.

Results and Discussion

Spatial analysis of individual capabilities in entrepreneurship in rural areas of Fuman County indicates that none of the villages are at a high level in terms of individual

capabilities. In addition, several villages in different parts of the county follow a top-down pattern. Rural areas that follow this pattern indicate that the village in question has a high

value in that characteristic and is surrounded by neighboring villages that have a low value in that characteristic. In general, the pattern governing the individual abilities of rural residents in Fouman County is random (with the exception of a few villages). In this regard, spatial analysis of the motivation and perseverance component in the villages of Fouman County indicates that several villages in the east of it follow a top-down cluster pattern (HH) and other rural areas behave randomly in the field of motivation and entrepreneurship and do not follow a specific

Conclusion

Spatial-spatial patterning of entrepreneurship in villages of Fouman County from the perspective of capabilities (individual capabilities, motivation and perseverance, village capabilities), and spatial criteria of rural entrepreneurial areas (location criteria and effective factors in social location, including potentials and limitations) showed

Funding

There is no funding support for this research.

Authors' Contribution

The authors contributed equally to all sections of this manuscript.

Conflict of Interest

The authors of this research declare that, regarding the publication of the submitted article, they have fully adhered to publication ethics, including avoiding plagiarism, misconduct, data fabrication,

pattern. Only one village located in its northern part followed the top-bottom (HL) pattern, indicating that the motivation and perseverance component in this village was very high and the village in question was surrounded by rural areas that behaved randomly. Also, the results obtained from the local Moran I index on the village capabilities component also indicated random behavior in most villages in Fouman County, and only a few villages located in the east of the county had a high-high (HH) pattern, similar to the motivation and perseverance component.

that the dominant pattern was of a random type and non-random behavior existed in some rural areas in a limited way. These behaviors appeared in various cluster and non-cluster forms with the local Moran's I statistic, namely high-high (HH), low-low (LL), high-low (HL), and low-high (LH).

Acknowledgments

This article is taken from a doctoral dissertation in geography and rural planning, which was conducted in the Department of Geography, Islamic Azad University, Central Tehran Branch.

or dual submission and publication. There are no commercial interests involved, and the authors have not received any payment for their contribution.

The author would like to express his gratitude to the esteemed professors who guided and advised him in conducting this research.

References

- Pakistan. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 9(1), 1-13. doi: 10.1186/s40497-019-0193-z.
- Balanovska, T., Gogulya, O., & Kucher, O. (2020). The role of activation of entrepreneurship activities in the development of rural areas in Ukraine. *Turystyka i Rozwój Regionalny*, 14, 7-19. doi: 10.22630/TIRR.2020.14.14.
- Bahmani, A., Ghadiri Masoom, M., Hajilo, Mehdi., Azimi, F., & Ghadiri Masoom, M. (2011). Analysis of factors affecting the development of agricultural tourism and entrepreneurship in rural areas (case study: villages in Tehran province). *Applied Research in Geographical Sciences*, 63, 315-334. [In Persian]
- Borke Tunali, C., & Sender, S. (2019). The Determinates of Entrepreneurship in Turkey. *Procedia Computer Science* 158, 648-652. doi: 10.1016/j.procs.2019.09.099.
- Boiko, V. O. (2020). Green Tourism as a Perspective Direction for Rural Entrepreneurship Development. collective
- Ahmadizadeh, M., Dosti Moghadam, H., Nikseresht, N., & Hekmatyar, T. (2016). *Investigating the role of rural women's entrepreneurship in agricultural development in rural areas (the case of Jiroft County)*. The Third Scientific Research Conference on New Horizons in Geographical Sciences, Architecture and Urban Planning in Iran. [In Persian]
- Akbarpour, M. (2016). The Role and Function of Entrepreneurship Empowerment of Villagers in Rural Areas (Case Study: Central Part of Hashtroud). *Geography and Environmental Sustainability*, 6(1), 51-66. https://ges.razi.ac.ir/article_555.html?lang=fa [In Persian]
- Akbarpour, M., & Azimi, S. (2018). The role of entrepreneurship in the development of rural tourism (Agriculture). *Urban Planning of Iran*, 1(1), 27-34. [In Persian]
- Ali, A., & Yousuf, S. (2019). Social capital and entrepreneurial intention: empirical evidence from rural community of

- Management and Planning Organization of Gilan Province. (1402). *Statistical Yearbook of Gilan Province*. Deputy of Statistics and Information. [In Persian]
- Maleki Fard, F., Ghanbari Movahed, R., Gholamrezai, S., & Pakravan Charvadeh, M. (2021). Investigating the Effect of Rural Women's Entrepreneurship on Households' Sustainable Food Security (Case Study: Khorramabad Township). *Journal of Rural Research*, 12(2), 274-289. doi: 10.22059/jrr.2021.310351.1558 [In Persian].
- Moradi, H. (2019). Analysis of Urban Peripheral Entrepreneurship Spatial Contexts in Kermanshah County Development. *Preipheral Urban Spaces Development*, 1(2), 137-150. doi: 20.1001.1.26764164.1398.1.2.11.3 [In Persian]
- Moradi, H., Javan, F., Amraei, S., & Beiranvandrad, M. (2021). The Impact of Rural Entrepreneurship on Urban Peripheral Spaces Development of Kermanshah County. *Serd*, 9(34), 63-82. doi: 20.1001.1.23222131.1399.9.34.4.3 [In Persian]
- Mottiar, Z., Boluk, K., & Kline, C. (2018). The roles of social entrepreneurs in rural destination development. *Annals of Tourism Research*, 68, 77-88. doi: 10.1016/j.annals.2017.12.001.
- Murid, E., & Lotfin, A. (2012). *New Strategic Entrepreneurship and Its Role in Rural Development*. The First National Conference on Strategies for Achieving Sustainable Agriculture, Ahvaz.
- Nazari, N., & Sheikhi, D. (2016). *Agricultural Entrepreneurship and Its Role in Sustainable Development of Rural Areas, (Case Study: Chakangares Village)*. Fourth Scientific Research Conference on New Horizons in Geographical Sciences. Architectural and Urban Planning, Iran, Tehran. [In Persian]
- Oghbaci, F., Stealaji, A., & Kardavani, P. (2019). Explaining Entrepreneurial Capabilities in Rural Areas (Case Study of Sabalan Region). *Geography*, 17(60), 33-46. https://mag.iga.ir/article_247261.html?lang=en [In Persian]
- Rahmani Fazli, A., Azizpour, F., & Shamanian, M. (2019). Analysis of entrepreneurship development capacities in the rural area of Damghan. *Spatial Economics and Rural Development*, 8(28), 133-156. http://serd.khu.ac.ir/article-1-3321-fa.html [In Persian]
- Rostami, K., Rahmani, B., & Monshizadeh, R. (2022). Analysis of Factors Affecting Rural Entrepreneurship Development Case Study: Villages of Chandar district of Savojbolagh city. *Geography (Regional Planning)*, 12(46), 1-17. doi: 10.22034/jgeoq.2022.207566.2201 [In Persian]
- Rouzbahani, A., Moradi, H., & Abbasi, H. (2020). Analyzing the Local-Spatial Consequences of the Development of Tourism Economy with an entrepreneurial Approach in Rural Areas (Case Study: Samen District in Malayer County). *Journal of Research and Rural Planning*, 9(2), 83-103. doi: 10.22067/jrrp.v9i2.84753.
- Statistical Center of Iran. (2016). *Results of the General Population and Housing Census*. Fouman County. [In Persian]
- Thelken, H & Jong, G. (2020). The Impact of Values and Future Orientation on iIntention Formation within Sustainable Entrepreneurship. *Journal of Cleaner production*, 266(2), 122052. doi: 10.1016/j.jclepro.2020.122052.
- Tayebnia, S. H. (2016). *Analysis of the Role of Entrepreneurship in the Sustainable Development of Rural Border areas, (Case Study: Khav and Mirabad district of Marivan city)*. National Conference on the Management Strategies of Rural Entrepreneurship Development in Iran, Sabzeva. [In Persian]
- monograph / V. O. Boiko, N. I. Verkhoglyadova, O. M. Volska, V. H. Hranovska–Lviv-Toruń: Liha-Pres. doi: 10.36059/978-966-397-189-6/1-18.
- Cunha, C., Kastenholz, E., & João Carneiro, M. (2020). Entrepreneurs in rural tourism: Do lifestyle motivations contribute to management practices that enhance sustainable entrepreneurial ecosystems? *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 44(1), 215-226. doi: 10.1016/j.jhtm.2020.06.007.
- Darban Astaneh, M. R., Shayan, H., Anabestani, A. A., & Sojassi Gheydari, H. (2022). An analysis of the Effect of Structural Factors of Innovation on the Rural Entrepreneurship Process (Case Study of Farouj County). *Journal of Arid Regions Geographic Studies*, 12(45), 58-77. https://jargs.hsu.ac.ir/article161549.html?lang=fa [In Persian]
- Faraji Sabokbar, H., Motiei Langroodi, S. H., Yadollahi Fars, Jahangir, Karimzadeh, H. (2014). Identification and Spatial Analysis of Suitable Substrates for Entrepreneurial Opportunities in Rural Tourism Case Study: Rural Areas of Varzeghan County. *Geographical Space*. 14(45), 19-46. http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-976-fa.html [In Persian]
- Fotoohi, M., Hosseininia, G., & Sajjadi, S. M. (2021). Effects of Agro Tourism on Rural Entrepreneurship Development with a Focus on Sustainable Development: A Case Study: (Significant Villages of Yazd Province). *The Journal of Geographical Research on Desert Areas*, 9(2), 245-267. https://grd.yazd.ac.ir/article_2446.html?lang=en [In Persian]
- Ghadiri Masom, M., Khorasani, M. A., Torkashvand, Z., Amidi, S. (2021). Identifying and Prioritizing the Drivers for Entrepreneurship Development in Rural Areas of Iran. *Serd*, 10(37), 21-40. doi: 20.1001.1.23222131.1400.10.37.1.3 [In Persian]
- Ghasemi, M., Alikhah, A., Kargar, S., & Mirzaei, Q. (2016). *Identifying and analyzing entrepreneurship development opportunities in rural areas (case study: Razavieh district, Mashhad city)*. National Conference on Rural Entrepreneurship Development Management Strategies in Iran, Sabzevar. [In Persian]
- Hjalager, A. M., Kwiatkowski, G. (2018). Entrepreneurial Implications, Prospects and Dilemmas in Rural Festivals. *Journal of Rural Studie*, 63, 217-228. doi: 10.1016/j.jrurstud.2017.02.019.
- Imani, B., & Azimi, S. A. (2021). Assessing the capabilities and capacities of entrepreneurship development in rural areas (Case study: villages of Khoosh Rostam section of Khalkhal city). *Village and Space Sustainable Development*, 2(4), 1-16. doi: 10.22077/vssd.2022.4953.1061 [In Persian]
- Iskakov, M.S. et al. (2021). Methods of State Support of Innovative Entrepreneurship. The Example of Rural Tourism. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 12(2), 466-472. doi: 10.14505/jemt.12.2(50).14.
- Jahansuzi, M., & Farahani, H. (2016). The role of agricultural entrepreneurship in the development of rural areas. The Fourth International Conference on Geographical Sciences, Shiraz. [In Persian]
- Klagher, P., & Aghaei, M. (2014). Study the Role of Entrepreneurship in the Development of Rural Cooperatives. *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*, 1(1), 61-83. doi: 20.1001.1.24767735.1393.1.1.4.9 [In Persian]
- Omidpour, F., Rahmani Fazli, A., & Azizpour, F. (2019). *Analysis of structural factors affecting the development of entrepreneurship in rural areas of Delfan County. Spatial Economics and Rural Development*, 9(1), 40-21. [In Persian]

